

ZAPISNIK

sa 16. sjednice Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, održane 16. maja 2017. godine

Sjednica je počela u 11:05 časova.

Predsjedavao je Vujica Lazović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali poslanici: Predrag Sekulić, Filip Vuković, Branko Čavor, Petar Smolović, Jovanka Laličić i Genci Nimanbegu.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u svojstvu predstavnika predlagača, prisustvovali: Radoje Žugić, guverner Centralne banke Crne Gore (CBCG), Valentina Ivanović, direktorica Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling u CBCG, Mirjana Mitrović, direktorica Sektora za istraživanja i statistiku u CBCG, Darko Bulatović, direktor sektora za kontrolu banaka u CBCG, Miomir Ćirović, direktor Direkcije za regulativu, licenciranje, odobrenja i mjere u CBCG,

Sjednici su u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika, povodom tačke četiri dnevnog reda prisustvovali: Halil Kalač, bankarski ombudsman i predstavnici Centra za zaštitu potrošača (CEZAP): Dragan Senić, predstavnik klijenata i Dragomir Čalasan, advokat.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

Predsjednik Odbora konstatovao je da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2016. godinu sa
 - Izvještajem o stabilnosti finansijskog sistema za 2016. godinu,
 - Izvještajem o stabilnosti cijena za 2016. godinu,
 - Godišnjim finansijskim izvještajem Centralne banke Crne Gore sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora za 2016. godinu;
2. Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnost za 2016. godinu;
3. Odluka o izmjenama Finansijskog plana Centralne banke Crne Gore za 2017. godinu;
4. Izvještaj o nadzoru nad primjenom Zakona o dopunama Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR i
5. Tekuća pitanja.

* * *

Prva tačka - IZVJEŠTAJ O RADU CENTRALNE BANKE CRNE GORE ZA 2016. GODINU

Predsjednik Odbora, Vujica Lazović, podsjetio je da je Izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2016. godinu usmjeren Odboru 4. maja 2017. godine. Navedeni Izvještaj je, u skladu sa članom 39 stav 1 Zakona o CBCG, dostavljen na razmatranje, koji, između ostalog, sadži analizu makroekonomskog ambijenta i stanje privrede, ostvarivanja politike Centralne banke u izvještajnoj godini, makroekonomske prognoze za 2017. godinu i politiku Centralne banke u 2017. godini.

Takođe, podsjetio je da, u skladu sa članom 39 stav 3 istog zakona, Centralna banka objavljuje i izvještaje o stabilnosti finansijskog sistema i pitanjima stabilnosti cijena i dostavlja ih

Skupštini i Vladi radi informisanja, po potrebi, a najmanje jednom godišnje, do 30. juna tekuće za prethodnu godinu.

Takođe, Centralna banka Crne Gore, u skladu sa članom 71 stav 6 Zakona o CBCG, dostavlja Skupštini Finansijski izvještaj za 2016. godinu, sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora, radi upoznavanja.

Pored navedenog, saopštio je, da je Odboru dostavljen i Izvještaj o radu Bankarskog ombudsmana za 2016. godinu. Za dostavljanje navedenog izvještaja ne postoji zakonski osnov kako na razmatranje, tako ni na uvid, ali isti može biti od koristi poslanicima prilikom razmatranja navedenih materijala.

Uvodne napomene o izvještajima dao je Radoje Žugić, guverner Centralne banke Crne Gore.

Sjednici su, povodom navedene tačke dnevnog reda prisustvovali i: Valentina Ivanović, direktorica Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling u CBCG i Mirjana Mitrović, direktorica Sektora za istraživanja i statistiku u CBCG.

U raspravi su učestvovali poslanici: Vujica Lazović, Branko Čavor, Filip Vuković, Predrag Sekulić i Petar Smolović.

Odbor je, nakon rasprave, odlučio da podnese Skupštini sljedeći

IZVJEŠTAJ

Odbor se, kroz uvodno obrazloženje guvernera Centralne banke Crne Gore (CBCG), upoznao sa makroekonomskim ambijentom i stanjem crnogorske privrede, ostvarivanjem politike CBCG u 2016. godini, makroekonomskim prognozama za 2017. godinu, kao i politikom ove institucije u tekućoj godini. Konstatovano je da je tokom 2016. godine, prema preliminarnim podacima Monstata, ostvaren realni rast od 2,5%, kao i da je godišnja stopa inflacije, mjerena indeksom potrošačkih cijena, iznosila 1,0%. U odnosu na navedeno ukazano je da je ostvareni rast rezultat nastavka realizacije investicionih projekata u sektoru energetike, turizma i građevinarstva, kao i u oblastima trgovine saobraćaja, uz konstataciju da je isti niži u odnosu na projektovani, zbog odlaganja dijela aktivnosti na izgradnji autoputa Bar-Boljare i smanjenja industrijske proizvodnje.

Takođe, ocijenjeno je da je bankarski sektor visoko solventan i likvidan, kao i da je prisutan trend rasta kapitala banaka, depozita i kredita, ali i da nivo nekvalitetnih kredita i dalje predstavlja jednu od ranjivosti, koja više nije systemske već individualne prirode.

Prema ocjeni CBCG, i u 2016. godini ranjivost crnogorske ekonomije je predstavljala nelikvidnost realnog sektora. Broj pravnih lica i preduzetnika u blokadi, kao i iznos duga po osnovu kojeg je izvršena blokada računa su zabilježili rast na godišnjem nivou, ali je ostvaren i rast depozita „zdravog“ dijela privrede. U odnosu na kreditnu aktivnost banaka tokom 2016. godine, zabilježen je rast kako ukupnih, tako i novoodobrenih kredita. Na Odboru je ustanovljeno da nekvalitetni krediti bilježe godišnji pad od 17%.

Odbor je konstatovao da u jednogodišnjem uporednom periodu ključne bilansne pozicije, koje se odnose na stanje u bankarskom sistemu, bilježe rast: ukupna aktiva banaka na kraju 2016. godine iznosila je 3.790 mil.€ i u odnosu na kraj 2015. godine bilježi rast od 9.2% (318 mil.€); ukupni depoziti u bankama iznosili su 2.871,7mil.€ i povećani su za 9,4%; ukupni krediti banaka iznosili su 2.416mil.€ i pokazuju rast, od 1,3% u odnosu na prethodnu godinu; dok ukupni kapital bilježi rast od 5,5% i iznosio je 487,2mil.€. Likvidna aktiva banaka iznosila je

929,6mil.€ i je povećana za 8,07% na godišnjem nivou. Finansijski rezultat na agregatnom nivou bio je pozitivan, i banke su na nivou sistema u 2016. godini ostvarile dobit u ukupnom iznosu od 7,3mil.€. Na kraju 2016. godine, deset banaka u sistemu poslovalo je sa profitom, dok je pet banaka zabilježilo negativan finansijski rezultat.

Na kraju 2016. godine, prosječno ponderisana nominalna kamatna stopa iznosila je 6,74% i u odnosu na kraj 2015. godine bilježi pad od 0,96 p.p, dok je prosječno ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila 7,45%, odnosno bila je niža za 1,08 p.p. Ukazano je da je prosječno ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite mikrokreditnih finansijskih institucija (MFI) imala opadajući trend, te da je iznosila 24,43%, što predstavlja godišnji pad od 0,25 p.p.

Pozitivnu tendenciju predstavljao je rast prosječnog broja zaposlenih od 1,3% u odnosu na prethodnu godinu, a evidentiran je i rast bruto i neto zarada od 3,6%, odnosno 4,0%. Međutim, prema podacima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, stopa nezaposlenosti u decembru je iznosila 21,33%, što u odnosu na decembar prethodne godine predstavlja rast od 4,09 p.p. S tim u vezi ukazano je da je rast nezaposlenosti tokom 2016. godine u najvećoj mjeri posljedica primjene Zakona o dopunama Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, koji je uslovio povećanje broja registrovanih nezaposlenih žena.

Na Odboru je konstatovao smanjenje neto priliva stranih direktnih investicija. Prema preliminarnim podacima, neto strane direktne investicije iznosile su 371,6mil.€, odnosno 9,8% BDP-a, što je za 7,2 p.p. manje nego u 2015. godini. Pad neto priliva posljedica je smanjenja priliva po osnovu vlasničkih ulaganja za 181,9 mil. eura i interkompanijskog duga za 68,3 mil. eura, kao i većeg odliva po osnovu isplaćenih dividendi iz akumulirane dobiti ostvarene u ranijim godinama.

U odnosu na finansijsko poslovanje CBCG, Odbor je konstatovao da je u prethodnoj godini ostvarena neto dobit u iznosu od 1,83 mil. eura, te da su ukupni prihodi ostvareni u iznosu od 13,48mil.€, kao i da su povećani za 7,72% u odnosu na realizovane u 2015. godini usljed povećanja prihoda od kamata na hartije od vrijednosti-posebni portfolio, dok su ukupni rashodi iznosili 11,64mil.€ i bili su veći za 15,74%.

Tokom rasprave, poslanike je, između ostalog, interesovalo: koje mjere CBCG preduzima na unapređenju posovnog ambijenta u bankarskom sektoru i očekivanja u pogledu smanjenja kamata na kredite u cilju podsticanja dinamiziranja privredne aktivnosti; kako CBCG gleda na mjere fiskalne konsolidacije koje sprovodi Vlada Crne Gore; koja su očekivanja od predloženih izmjena i dopuna Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama; koje mjere će CBCG predložiti za vođenje ekonomske politike, kao i mjere i preporuke na obezbjeđivanju da se dobit „ne iznosi“ iz Crne Gore; koje su planirane izmjene zakonske regulative u ovoj oblasti i td.

Tokom rasprave, Odbor je ostvario uvid i u prateća dokumenta, koja se shodno Zakonu o CBCG dostavljaju radi informisanja i upoznavanja, i to: Izvještaj o stabilnosti cijena za 2016. godinu, Izvještaj o stabilnosti finansijskog sistema za 2016. godinu i Godišnji finansijski izvještaji CBCG sa mišljenjem nezavisnog spoljnjeg revizora za 2016. godinu.

Odbor je, nakon rasprave, sa sedam glasova „za“, odlučio da predloži Skupštini da usvoji sljedeći

ZAKLJUČAK

Prihvata se Godišnji izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore za 2016. godinu.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Vujica Lazović.

Druga tačka- IZVJEŠTAJ O RADU SAVJETA ZA FINANSIJSKU STABILNOST ZA 2016. GODINU

Predsjednik Odbora, Vujica Lazović, podsjetio je da je Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnost za 2016. godinu usmjeren Odboru 4. maja 2017. godine. Navedeni izvještaj se dostavlja Skupštini Crne Gore, u skladu sa članom 11 stav 1 Zakona o Savjetu za finansijsku stabilnost.

Uvodno obrazloženje o Izvještaju o radu Savjeta za finansijsku stabilnost za 2016. godinu dala je, Mirjana Mitrović, direktorica Sektora za istraživanja i statistiku u Centralnoj banci Crne Gore.

U raspravi je učestvovao poslanik, Vujica Lazović.

Odbor je, nakon rasprave, odlučio da podnese Skupštini sljedeći

IZVJEŠTAJ

Odbor se u uvodnom obrazloženju, predstavnice Centralne banke Crne Gore (CBCG), upoznao sa aktivnostima Savjeta u prethodnoj godini u kojoj je održano pet sjednica na kojima je od najvećeg značaja bila razmjena informacija, analiza trendova, procjenjivanje stanja finansijske stabilnosti, kao i identifikovanje rizika koji su mogli ugroziti stabilnost sistema. U okviru svojih nadležnosti, Savjet je razmatrao pet informacija, rezultate redovnih analiza trendova i tri izvještaja. Ukazano je da je Savjet podsticao inicijative za smanjenje sistemskog rizika, kao i inicijative za povećanje konkurentnosti i oporavka od krize. Savjet je ocijenio da je stabilnost sistema bila očuvana, da su se pojedini rizici smanjili, dok su pojedini segmenti stabilnosti bili pod povećanim pritiscima pojedinih rizika, naročito iz realnog i fiskalnog sektora.

Na Odboru je konstatovano da je Savjet u izvještajnoj godini razmotrio tri redovna pregleda indikatora i analizu stanja tekuće finansijske stabilnosti na kvartalnom nivou, informaciju o mogućnostima uvođenja registra/baze prometovanih nekretnina u Crnoj Gori, Informaciju sa Road Show emisije euroobveznica Crne Gore u 2016. godini i td. Takođe, konstatovano je da je finansijska stabilnost na kraju 2016. godine bila na zadovoljavajućem nivou, a da su rizici blago povećani, kao i da se u cilju otklanjanja ključnih ranjivosti sistema moraju izvršiti strukturne reforme u sektorima kao što su zdravstvo i penzijsko osiguranje.

Tokom rasprave, članove Odbora interesovalo je da li je finansijski sistem stabilan, da li su tačne pojedine informacije koje se odnose na bankarski sektor i mogućnost podnošenja zahtjeva banaka za sanaciju i dr.

U odnosu na navedeno ukazano je da nema sistemskog rizika u bankarskom sektoru, da postoje određene banke sa većim iznosom nekvalitetnih kredita u svom portfoliju i koje su pod nadzorom CBCG, kao i da se ni jedna banka nije obratila CBCG za pomoć. Takođe, ukazano je da je cijeli sistem izgrađen na principima stabilnosti i da Fond za zaštitu depozita doprinosi slici o sigurnosti istih.

Odbor je, nakon rasprave, sa sedam glasova „za“, odlučio da predloži Skupštini da usvoji sljedeći

ZAKLJUČAK

Prihvata se Izvještaj o radu Savjeta za finansijsku stabilnost za 2016. godinu.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Petar Smolović.

Treća tačka- ODLUKA O IZMJENAMA FINANSIJSKOG PLANA CENTRALNE BANKE CRNE GORE ZA 2017. GODINU

Predsjednik odbora, Vujica Lazović, podsjetio je da je Odluka o izmjenama Finansijskog plana Centralne banke Crne Gore za 2017. godinu usmjerena Odboru 7. aprila 2017. godine.

Takođe, podsjetio je da se Odbor na drugoj sjednici, održanoj 23. decembra 2016. godine, upoznao sa Finansijskim planom Centralne banke Crne Gore za 2017. godinu. Finansijski plan Centralne banke dostavlja se Odboru, u skladu sa članom 71 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore, na upoznavanje. Imajući u vidu da je Savjet CBCG na sjednici održanoj 29. marta 2017. godine donio Odluku o izmjenama Finansijskog plana CBCG, isti je dostavljen Skupštini Crne Gore.

Uvodno obrazloženje o Odluci o izmjenama Finansijskog plana Centralne banke Crne Gore za 2017. godinu, dala je Valentina Ivanović, direktorica Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling u Centralnoj banci Crne Gore. Predstavnica CBCG, ukazala je, da su Izmjenama Finansijskog plana Centralne banke Crne Gore ukupni prihodi za 2017. godinu utvrđeni u iznosu od 13.176.140,00 € i da su za 6%, odnosno 700.000,00 € veći u odnosu na prvobitno planirane ukupne prihode za 2017. godinu, kada su planirani u iznosu od 12.476.140,00€. Navela je da se osnovni razlog korigovanja prihodne strane Finansijskog plana Centralne banke za 2017. godinu ogleda u donošenju Odluke o izmjeni Odluke o utvđivanju tarife po kojoj CBCG obračunava naknade za vršenje usluga koje pruža, u dijelu na uvođenje naknade na prekonoćna salda na transakcionim računima banaka u RTGS sistemu. Naime, ukazala je da su od 2014. godine, kamatne stope na međunarodnom tržištu negativne i od tada je u bilansima CBCG evidentiran porast sredstava banaka na transakcionim računima. S tim u vezi, navela je, da po procjeni, primjenom kamatne stope Evropske Centralne banke na depozitne olakšice umanjenom za 10 baznih poena, samo na godišnjem nivou, polazeći od prosječnih salda na transakcionim računima banaka, godišnji prihod CBCG po navedenom osnovu bio bi 700.000,00€.

Takođe, saopštila je da su, ukupni rashodi za 2017. godinu planirani u iznosu od 11.789.200,00€ i veći su za 50.000,00€ od prvobitno planiranih rashoda u 2017. godini. Navedeno povećanje je nastalo na poziciji - Troškovi naknada po ugovorima o poslovnoj saradnji. Razlog povećanja navedene pozicije ogleda se u potrebi stvaranja finansijskih uslova za nabavku ekspertsko - konsultantske usluge na implementaciji međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (MSFI 9) u bankarski sistem Crne Gore i računovodstvene politike i finansijsko izvještavanje CBCG. Naime, uvođenje i primjena međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (MSFS 9) predstavlja obavezu prilagođavanja sistema vrednovanja imovine i iskazivanja bilanskih pozicija banaka i CBCG. Primjena navedenog standarda je na nivou Evropske unije utvrđena kao obaveza za sve bankarske sisteme, koja se mora implementirati počev od 1. januara 2018. godine.

Nakon obrazloženja predstavnice Centralne banke Crne Gore, Valentine Ivanović, Odbor je konstatovao da se upoznao sa Odlukom o izmjenama Finansijskog plana Centralne banke Crne Gore za 2017. godinu.

Četvrta tačka - IZVJEŠTAJ O NADZORU NAD PRIMJENOM ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O KONVERZIJI KREDITA U ŠVAJCARSKIM FRANCIMA CHF U EURE EUR

Predsjednik Odbora, Vujica Lazović, podsjetio je da se Izvještaj o nadzoru nad primjenom Zakona o dopunama Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR dostavlja Skupštini u skladu sa članom 5 Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR, koji je Skupština usvojila 31. jula 2015. godine, kao i da je Skupština 15. septembra 2016. godine usvojila Zakon o dopunama Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR.

Takođe, podsjetio je da je Odbor je na 123. sjednici, održanoj 7. decembra 2015. godine razmotrio Izvještaj Centralne banke Crne Gore o nadzoru nad primjenom Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR, kao i da je povodom razmatranja navedenog izvještaja, kao i praćenja primjene Zakona, predložio Skupštini Crne Gore da donese šest zaključaka. Skupština je polazeći od predloga Odbora, na desetoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2016. godini, dana 28. jula 2016. godine donijela šest zaključaka.

U odnosu na predloženu tačku dnevnog reda ukazao je da je Odboru dostavljen materijal Centra za zaštitu potrošača (NVO CEZAP) - Izjašnjenje na izvještaj CBCG u vezi primjene Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR i materijal Bankarskog ombudsmana - Izvještaj o prigovorima korisnika kredita u švajcarskim francima CHF na primjenu Zakona o dopunama Zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR. Navedeni materijali proslijeđeni su članovima Odbora putem Pisarnice 24. aprila 2017. godine.

U vezi sa navedenim, a u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, pored predstavnika predlagača, Darka Bulatovića, direktora sektora za kontrolu banaka CBCG i Miomira Ćirovića, direktora Direkcije za regulativu, licenciranje, odobrenja i mjere u CBCG, sjednici su prisustvovali: Halil Kalač, Bankarski ombudsman i predstavnici Centra za zaštitu potrošača (CEZAP): Dragan Senić, predstavnik klijenata i Dragomir Čalasan, advokat.

Dogovoreno je da ovlašćeni predstavnik CBCG, obrazloži izvještaj, a da se potom u raspravu uključe pozvani gosti i članovi Odbora.

Darko Bulatović, direktor sektora za kontrolu banaka u CBCG, ukazao je da kada je u pitanju navedeni izvještaj govori se o dvije dimenzije, prvoj koja je praktično zaokružena u prethodnom periodu, a to je primjena osnovnog zakona iz 2015. godine, i da je nakon godinu dana zakon dopunjen isključivo u dva pravca, te da su obuhvaćena dva osnovna problema i to da je jasno definisano i precizirano da je banka koja je odobravalala kredit dužna da primijeni konverziju kredita i na one kredite koji su u međuvremenu otplaćeni do stupanja na snagu zakona, dok se druga ključna dopuna zakona odnosila na proširenje nadležnosti Centralne banke kada je u pitanju nadzor nad trećim licima i utvrđena obaveza trećih lica da primijene benefite konverzije i na one kredite koji se nalaze u njihovom potrfoliju. Ukazao je da je CBCG odmah nakon stupanja na snagu, u roku koji je dat, izvršila nadzor i kod banke i kod trećih lica, dva specifična preduzeća koja se bave otkupom potraživanja, Heta Asset Resolution DOO Podgorica i B2 Kapital DOO Podgorica, dio pravnog lica iz Beograda.

Naveo je da je u samom izvještaju navedeno ono što je CBCG uradila tokom kontrole i na bazi sveobuhvatnog uzorka utvrdila primjenu zakona na sve slučajeve koji su postojali i u

banci i u portfoliju trećih lica. Takođe, naveo je da su rezultati nadzora uzrokovali i određene mjere koje je CBCG izrekla prema banci, u ovom slučaju kada je našla nedosljednost u primjeni zakonskih odredbi, tako da su neki statistički pokazatelji u samom izvještaju koji su kreirani u martu mjesecu ove godine sada malo drugačiji. S tim u vezi naveo je da kod Addiko Bank AD Podgorica u ovom trenutku imaju samo još 12 kreditnih partija, imjajući u vidu da je to bio veliki kreditni portfolio uključujući i kredite koji su još 2015. godine konvertovani. Ukazao je da tih 12 kreditnih partija koje nijesu zatvorene po Zakonu o konverziji kredita, nijesu zatvorene isključivo iz razloga što interes na strani klijenata nije postojao. Kada je u pitanju Heta i B2 Kapital, CBCG u skladu sa Zakonom i Odlukom CBCG kojima su utvrđene i definisane nadležnosti CBCG usljed nadzora nad ovim zakonom, ukazao je da je situacija nešto drugačija i da je od 123 kreditne partije odnosno potraživanja do danas, potpisano 15 ugovora o regulisanju duga. Istakao je da od trenutka kada su započeli nadzor do današnjeg dana nemaju prigovora ili zahtjeva od strane klijenata ili korisnika kredita, tako da u tom pravcu nijesu imali potrebe za dodatnim reakcijama. Takođe, istakao je da je to proces koji traje i da se ne radi o procesu koji je ad hoc, koji je zaokružen i sve dok postoji i jedan kredit koji bi po bilo kom osnovu mogao da bude sporan, trajaće nadzor CBCG bez obzira na rokove koji su utvrđeni, jer se klijentima ne može osporiti pravo da pristupe ugovorima u bilo kom trenutku i radi se o ostvarenju imovinskih prava i interesa.

Dragomira Čalasana, predstavnika CEZAP-a, interesovalo je kako i na koji način je CBCG izvršila kontrolu banke i trećih lica, posebno Hete. Da li je to bio dopis pa odgovor na dopis ili je kontrola vršena po slučajnom uzorku. Naveo je da klijenti i predstavnici klijenata nijesu slali progovore CBCG već bankama i trećim licima, te da je CBCG mogla da traži te ugovore i da vidi da li je to u redu. Takođe, interesovalo ga je šta znači konstatacija CBCG da nije bilo nepravilnosti u metodološkom smislu, da li je od banaka i trećih lica traženo izjašnjenje, da li je bilo primjedbi ili nije bilo primjedbi na njihove obračune. Imajući u vidu da se govori da je Heta platila potraživanje interesovalo ga je koja dokumenta potvrđuju da je Heta platila svoja potraživanja Hypo Alpe Adria banci AD Podgorica.

Dragan Senić, predstavnik CEZAP-a, naveo je da je razočaran primjenom Zakona kao predstavnik klijenata, da je samo 15 od 123 klijenta potpisalo ugovor, te da je očigledno da nešto nije u redu. Zakon je donešen i ispravio je, po njegovom mišljenju, veliku nepravdu koja je nanešena građanima Crne Gore, ali da je sada problem u njegovoj primjeni. Ukazao je da je Zakon jasan i precizan, te da je jasno rečeno šta treba da se uradi, da nije lex specialis, i da nije derogirao ostale zakone: Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o privrednim društvima, Zakon o bankama, Zakon o platnom prometu. Naveo je da Izvještaj CBCG govori da ima problema u primjeni Zakona, te da se mora jasno utvrditi u čemu je problem njegove primjene.

Halil Kalač, Bankarski ombudsman, naveo je da je njegov utisak da Zakon o dopunama zakona o konverziji kredita u švajcarskim francima CHF u eure EUR nije primijenjivan u očekivanom procentu s obzirom da se mislilo da su nejasnoće dopunama Zakona razjašnjene u odnosu na osnovni Zakon koji se godinu dana na različite načine tumačio. Naveo je da ga ohrabruje novi podatak CBCG da Adiko banka nije zaključila još 12 ugovora, dok sa druge strane zabrinjava situacija da je kod Hete stanje isto, svega 15 potpisanih ugovora od 123.

Zaključio je da je najveći problem koncentrisan kod Hete, te da i dalje postoje različita tumačenja da li se ona kao dioničko društvo može baviti bankarskim poslovima u kontaktu sa klijentima kada su u pitanju bankarska dugovanja, te da se zna šta su ingerencije dioničkog društva, kao i da su ostale dileme kako kod klijenata, tako i kod subjekata koji prate ovu materiju i izvršenje zakona. Takođe, naveo je da mu je drago da je Crna Gora našla rješenje o aktuelnom problemu koji imaju i druge zemlje (Francuska, Španija, Mađarska, Poljska, itd), međutim, i ukazao da su one donijele mnogo efikasnije zakonske propise i sa rigoroznijim kaznenim odredbama. Naveo je da postoje problemi da se Zakon u cjelosti treba primijeniti, ili ga neki subjekti konverzije mogu izbjeći, te da se nada da će se na Odboru doći do odgovora da li Heta može da ostane samo sa 15 potpisanih ugovora imajući u vidu da su svi rokovi istekli, te da nepoštovanje rokova treba biti sankcionisano, a sankcija nema i šta ako se tako dalje nastavi. Istakao je da su klijenti u vrlo teškoj situaciji u odnosu na veoma problematičan bankarski proizvod sa kojim su se susrele i druge zemlje. Nadalje ukazao je da su brojne primjedbe klijenata koje su došle do bankarskog ombudsmana i to: visina dugovanja klijenata na dan konverzije, nije vođen interni postupak u Adiko banci, nije ispoštovana zakonska odredba iz Zakona o bankama, gdje je vođenje internog postupka obavezno, zatim oni koji su dobili stanje konverzije nijesu se složili sa visinom, nijesu dobili analitiku svojih uplata, nijesu znali da dokumentovano kažu koji je to iznos i na šta daju prigovor, te da su angažovali vještake finansijske struke koji su se uključili da sve primjedbe prema banci i Heti procesuiraju. Nažalost, ukazao je da su se svi subjekti konverzije prema finansijskim vještacima ponašali kao i prema klijentima, tako da se skoro izašlo iz svih rokova konverzije i visine utvrđivanja duga i krajnjeg roka kada obveznici konverzije stiču pravo na prinudnu naplatu svojih potraživanja a to je 24. januar 2017. godine, te da je kod brojnih klijenata zavladao panika šta će se desiti kada su svi rokovi prošli, a ugovori nijesu zaključeni. Takođe, napomenuo je primjedbu, da su kod brojnih klijenata obveznici konverzije računali zateznu kamatu iako je Zakon o dopunama Zakona o konverziji kredita isključuje, kao i da sva započeta prinudna naplata nije obustavljena.

Poslanik Genci Nimanbegu naveo je da je osnovno pitanje koje članovi Odbora moraju postaviti sami sebi da li je Zakon primjenjivan ili ne, ali da Odbor nije sud koji može odlučiti da li je Zakon primjenjivan ili ne. Naveo je da u Izvještaju CBCG koji se dostavlja u skladu sa Zakonom postoje jasni podaci i to, od 242 kredita ugovor o konverziji nije potpisalo više od 140 lica, to jest, preko 62% klijenata nije potpisalo ugovor o konverziji, niti je banka ponudila, ili ako je ponudila, po njegovom mišljenju, onda je to lihvarski ponuđeno poravnanje građanima, te da navedeno dovoljno govori u prilog tome da nije bilo kvalitetne primjene Zakona. Podsjetio je, da je Vrhovni sud dao presudu da se mora primijeniti ovaj Zakon i na treća lica, jer su prenešena potraživanja. Ukazao je da je sporno na koji način su potraživanja prenešena. Naveo je da je država dužna da obezbijedi poslovni ambijent gdje učesnici ravnopravno na tržištu odlučuju o svojim koracima i da je neminovno da banka, kada je nudila kredite građanima u švajcarskim francima, nije dala sve informacije, a kako se čini nasljednik te banke ni dan danas ne nudi dovoljno informacija korisnicima koji imaju pravo na konverziju. Iskazao je mišljenje da je CBCG potvrdila ono što govori bankarski ombudsman i predstavnici CEZAP-a, a odnosi se na lihvarsko ponašanje.

Naveo je da Sporazumi o regulisanju međusobnih prava i obaveza sadrže sljedeću spornu odredbu „Korisnik kredita neopozivo potvrđuje i prihvata tačnost obračuna navedenih

iznosa u smislu odredbi Zakona, i odriče se prava da nakon potpisa ovog Sporazuma pobija tačnost istih a posebno iz razloga nerazumijevanja ovog Sporazuma ili nerazumijevanja metoda obračuna Iznosa Povraćaja, primjenom Člana 3b Dopuna Zakona“, te da CBCG, po njegovom mišljenju, treba da izvrši ponovni nadzor nad ovom bankom. Zakon koji je usvojen je po njegovom mišljenju dovoljno jasan kada se govori o potraživanjima koja su prenešena na treća lica. U odnosu na primjedbe klijenata saopštenim od strane bankarskog ombudsmana naveo je da CBCG treba ponovno vršiti nadzor i da ima kapaciteta da ispravi svoje greške.

Darko Bulatović, direktor sektora za kontrolu banaka CBCG u odnosu na prethodna izlaganja naveo je da je sporno pitanje tumačenja zakona, te da CBCG kao ni Skupština, nema mogućnost da na bilo koji način tumači Zakon o konverziji kredita. S tim u vezi podsjetio je da je CBCG tokom čitavog procesa razvoja zakona intervenisala i vrlo jasno ukazala na stvari koje u zakonu moraju biti potpuno jasne, i da nije došlo do toga da se stav CBCG prihvati u kreiranju i usvajanju zakona i ostala su tačno nedorečena područja na koja su ukazivali, a to su područja koja su vezana za ovlašćenja i nadležnosti CBCG da matematičku tačnost obračuna koja proizilazi iz odnosa između klijenta i banke posmatra pojedinačno za svaki slučaj. Ukazao je da kontrolišu primjenu metodologije koja je propisana i koja se primjenjuje u bankarskom sistemu o izračunavanju efektivne kamatne stope i da je kod svih slučajeva to kontrolisano i da ni u jednom slučaju metodologija nije prekršena, koja nažalost u velikom broju slučajeva ne odgovara korisnicima kredita, te da to CBCG ne znači mnogo jer nemaju pravo u to da se upuštaju, te da čak i kada bi se u to upustili, primjenjivalo bi se ono za šta CBCG nema ovlašćenja, jer nema mogućnosti da kao krajnja instanca arbitrira ili presudi banci da obračun dat u iskazu ne odgovara istini zato što klijenat ima prigovore da određena plaćanja nijesu adekvatno knjižena od strane banke. Ukazao je da to može samo uraditi sud, kao što je Vrhovni sud dao svoj stav kada je u pitanju primjena zakona i na treća lica i da misli da je time čak obuhvatio i pitanja prava Hete kao prijemnika potraživanja da na njega prelaze sva prava i obaveze koje su bile na banci. U odnosu na pitanja predstavnika CEZAP-a naveo je da su kontrolu radili neposrednim uvidom u dokumentaciju i kod Adiko banke i kod Hete, a u odnosu na prigovore naveo je da nije rekao da ih nije bilo, već da ih nije bilo prema CBCG. Svi prigovori upućeni CEZAP-u ili ombudsmanu su legitimni, ali oni su dio njihovih nadležnosti, a CBCG ima svoje mehanizme kada je u pitanju primjena Zakona. U odnosu na pitanje plaćanja i otkupa potraživanja tvrdi da su tokom kontrole koja nije bila vezana za švajcarske franke, svako potraživanje koje je otkupljeno, ne samo po osnovu švajcarskih franaka već i drugih kredita, plaćeno na način koji je po bankarskoj regulativi u redu, ali da to kako ga neko tumači je drugo pitanje. Kada je u pitanju nadležnost CBCG u odnosu na Hetu, po njegovom mišljenju, to ostaje nedorečeno pitanje jer prema takvom pravnom subjektu nemaju mehanizme i zbog toga je situacija kod banke značajno bolja, te da je cijela suština nezadovoljstva klijenata i nesporazuma, očekivanje da će CBCG u svakom pojedinačnom slučaju utvrditi onu matematičku tačnost obračuna arbitrirajući između banke i klijenata.

Poslanik Genci Nimanbegu, iskazao je dilemu zašto oko 62% klijenata nije zaključilo ugovore, shodno zakonskim mogućnostima i ukazao na mogućnost predlaganja zaključaka, kako bi se ovaj proces na neki način ubrzao.

Dragan Senić, predstavnik CEZAP-a, ukazao je da njegov slučaj može poslužiti kao latmus papir i za ostale klijente, i naveo da je kada je donešen Zakon 31. jula 2015. godine, koji je stupio na snagu 22. avgusta 2015. godine, poslao dopis CBCG, jer je HETA krenula u izvršenje prinudne naplate prema njemu lično, i da ima dopis CBCG koji potpisuje Darko Bulatović u kojem se navodi da izvršni postupak protiv Dragana Senića koji je u toku, vodi izvršni povjerilac Heta Asset Resolution i da Zakonom nije predviđeno da se ospori takvo izvršenje i da kasnije Vrhovni sud Crne Gore donosi stav da se Zakon odnosi i na treća lica. Takođe, ukazao je da CBCG ima ovlaštenja da kazni onog ko ne sprovodi Zakon, ali da je očigledno da se Zakon ne sprovodi i podsjetio da DOO ne može da se bavi bankarstvom.

Dragomir Čalasan, predstavnik CEZAP-a, ponovo je postavio pitanje šta to znači kad CBCG kaže da nije bilo nepravilnosti u metodološkom smislu, kao i postavio pitanje da s obzirom da CBCG po Zakonu može da kontroliše banku i treće lica, to nije uradila po metodu slučajnog uzorka. Iskazao je sumnju u podatak da samo 12 klijenata nije potpisalo sporazum sa Addiko bankom, jer je on kao advokat u toku svih sudskih postupaka koji se vode protiv Addiko banke. Ukazao je i da se čitav posao trebao voditi na način predviđen Zakonom o platnom prometu, i da postupak nije iskontrolisan. Takođe, iskazao je mišljenje da CBCG treba da dobro obrati pažnju na Addiko banku i Heta Asset Resolution, kao i naveo da Heta radnu verziju predmetnog izvještaja CBCG koristi kao dokaz na sudu. Takođe, je naveo i neke primjere koji se pojavljuju tokom suđenja, a na koje je po njegovom mišljenju CBCG trebala da obrati pažnju. U odnosu na Heta naveo je primjer obračune duga, gdje se obračunava kamata na kamatu i postavio pitanje da li Heta to može da radi.

Predsjednik Odbora, Vujica Lazović, pozvao je članove Odbora da iskažu svoje mišljenje u pogledu daljeg odnosa Odbora prema ovom pitanju, kao i iskazao mišljenje da, ukoliko se Odbor odluči za predlaganje određenih zaključaka, isti moraju biti sprovodivi u praksi.

Poslanik Genci Nimanbegu, iskazao je mišljenje da je Zakon primjenjiv i naveo da je 38% klijenata zaključilo ugovore o konverziji, i ukazao na mogućnost predlaganja zaključaka koji bi bili formulisani na osnovu današnje rasprave i stavova Bankarskog ombudsmana, CBCG i ostalih.

Poslanica Jovanka Laličić, iskazala je mišljenje da je predlog poslanika Nimanbegua prihvatljiv, ali i postavila pitanje da li postoji neko ograničenje ili nedorečenost u Zakonu po mišljenju CBCG koje ih sprječava u što kvalitetnijem obavljanju svojih poslova.

Poslanik Predrag Sekulić, podsjetio je da se zaključcima ne može promijeniti Zakon i iskazao razumijevanje za položaj klijenata, i na osnovu svega što je rečeno na sjednici Odbora i imajući u vidu trenutnu situaciju, takođe, iskazao zabrinutost u pogledu rješavanja ovog problema sa aspekta nadležnosti Skupštine.

Darko Bulatović, direktor sektora za kontrolu banaka CBCG ukazao je na poslednji stav, tačka 4 - buduće nadzorne aktivnosti CBCG, iz Izvještaja CBCG o nadzoru nad primjenom Zakona, kojim se navodi da je ovo permanentan proces i podsjetio na ustavna

ovlašćenja CBCG. Ponovio je da je prilikom donošenja Zakona CBCG pokušala da bude kooperativna ali da nijesu otklonjene sve dileme. Naveo je i da je CBCG u procesu nadzora sve do okončanja konverzije kredita i da će na sve, eventualne, zahtjeve korisnika kredita preispitati svaki slučaj dodatnom kontrolom.

Dragomir Čalasan, predstavnik CEZAP-a, ponovio je sumnje u odnosu na plaćanje potraživanja od strane Hete, kao i iskazao stav da Addiko banka i Heta, imajući u vidu, da nijesu odgovorile na dopise, ignorišu CBCG.

Predsjednik Odbora, Vujica Lazović, na kraju rasprave, ukazao je da, uzimajući u obzir zaključke Skupštine povodom razmatranja prošlogodišnjeg izvještaja CBCG o nadzoru nad primjenom ovog zakona, Odbor može insistirati na njihovom sprovođenju i da je, po njegovom mišljenju, u aktuelnoj situaciji, vrlo teško nešto što bi bilo novo a primjenjivo, formulisati.

Takođe, ukazao je da, svakako, postoji mogućnost predlaganja zaključaka u narednom periodu a uzimajući u obzir vremenski okvir u kojem zasijeda Skupština.

Peta tačka -TEKUĆA PITANJA

Predsjednik Odbora, obavijestio je članove Odbora:

- 1) da mu je, kao predsjedniku Odbora, od strane Odbora za privredu, regionalni razvoj, trgovinu, turizam i energetiku Narodne skupštine Republike Srbije, Parlamentarnog foruma za energetske politiku Srbije i Ekonomskog kokusa Narodne skupštine Republike Srbije, upućen poziv za učešće na Parlamentarnoj regionalnoj konferenciji o obnovljivim izvorima energije u Jugoistočnoj Evropi, koja će se održati 7. juna 2017. godine, u Narodnoj skupštini Repulike Srbije.

S tim u vezi naveo je da će na konferenciji učestovati predstavnici domaćih i stranih institucija i organizacija, predsjednici parlamentarnih odbora nadležnih za pitanja energetike iz parlamenata regiona, eksperti u oblasti obnovljivih izvora energije iz IRENA, EUFORES, Evropske komisije, Energetske zajednice, Evropskog parlamenta, Grantham Instituta, Interparlamentarne unije i drugi predstavnici domaće i strane stručne javnosti, kompanija i banaka.

Dogovoreno je da ispred Odbora na Konferenciji učestvuje poslanik Filip Vuković, kao i da se o navedenom obavijesti Kolegijum predsjednika Skupštine.

- 2) da su Odboru usmjereni sljedeći akti:
 1. Predlog zakona o nacionalnom brendu;
 2. Predlog zakona o izmjenama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti, kao i
 3. Izvještaj o radu Agencije za elektronske kominikacije i poštansku djelatnost za 2016. godinu sa finansijskim izvještajem Agencije za 2016. godinu, koji će se razmotriti kada Vlada dostavi mišljenje u skladu sa članom 5 Zakona o elektronskim komunikacijama.

* * *

Sjednica je završena u 13:35 časova.

* * *

Broj: 00-63-07/17-
SEKRETAR SEKRETARIJATA ODBORA
Demir Mujević, s.r.

PREDSJEDNIK ODBORA
Prof. dr Vujica Lazović, s.r.

**16. sjednica Odbora za ekonomiju, finansije i budžet,
održana 16. maja 2017. godine**

REZULTATI GLASANJA

O PREDLOZIMA AKATA

NAZIVI AKATA	„ZA“	„PROTIV“	„UZDRŽAN“
IZVJEŠTAJ O RADU CENTRALNE BANKE CRNE GORE ZA 2016. GODINU SA:	Vujica Lazović Predrag Sekulić Filip Vuković Branko Čavor Petar Smolović Jovanka Laličić Genci Nimanbegu	/	/
IZVJEŠTAJ O RADU SAVJETA ZA FINANSIJSKU STABILNOST ZA 2016. GODINU	Vujica Lazović Predrag Sekulić Filip Vuković Branko Čavor Petar Smolović Jovanka Laličić Genci Nimanbegu	/	/